

АНАЛИЗА НА ПРЕДЛОГ-БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2019

Центар за економски анализи

Ноември 2018

Содржина

ВОВЕД.....	3
ПРЕДЛОГ-БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019	5
КОНСОЛИДИРАН БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019	5
БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019	8
Економска класификација	8
Функционална класификација.....	22
Програмска класификација.....	24
ЦЕНТРАЛЕН БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019	28
Организациска класификација	28
ТРАНСФЕРИ ДО ОПШТИНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	31
ИЗВОРИ	32

Предлог-буџетот за 2019 година, кој е предмет на анализа во овој документ, е усвоен од страна на Владата седница на 16 ноември 2018 година. За разлика од претходните буџетски години, кога Фискалната стратегија¹ во континуитет се носеше со задоцнување, а претставува основа за креирање на Предлог буџетите, последната **Фискална стратегија 2019-2020 е навремено донесена во мај 2018 година**, и истата е доставена до Собранието на Република Македонија.

По утврдувањето на **стратешките приоритети**, Владата изготвува **Фискална стратегија**, како среднорочна фискална рамка за период од 3 години, која ги дефинира насоките и целите на фискалната политики и ги утврдува износите за главните категории на проценетите приходи и одобрените средства за тој период. Фискалната стратегија е неопходна при изготвувањето на Буџетскиот циркулар во кој се утврдуваат финансиските лимити за секој буџетски корисник.

Стратешките приоритети кои се дефинирани во фискалната стратегија 2018-2020 продолжуваат без промени да бидат приоритет на Владата според нивната првична дефиниција.

Имено, стратешките приоритети опфатени во Фискалната стратегија 2019 – 2021 се следни:

Стратешки приоритети – Фискална стратегија 2019 – 2021

- Развој на економијата, зголемување на продуктивното вработување и подигнување на животниот стандард на граѓаните;
- Република Македонија - членка на НАТО и ЕУ;
- Одлучна и неселективна борба со организираните криминал и корупцијата;
- Јакнење на владеењето на правото, преку непристрасно и недискриминациско спроведување на законите, изградба на независни институции и функционален систем на локална самоуправа;
- Реформи во образованието и инвестирање во иновации и информатичка технологија;
- Реформи во правосудството;
- Целосно спроведување на Охридскиот рамковен договор и градење граѓанска држава и етничка кохезија.

Во однос на макроекономските индикатори, предвидувањата на Владата во 2018 и 2019 година се следни:

¹ Фискална стратегија на РМ 2019-2020

Макроекономски индикатори		
Индикатор:	Предлог-буџет 2018	Предлог-буџет 2019
Реален раст на БДП	3,2%	3,2%
Стапка на инфлација	1,7%	2%
Буџетски дефицит	18.233 мил.	17.700 мил.
Буџетски дефицит во % од БДП	2,7%	2,5%
Јавен долг како % од БДП ²	52,4%	54,2%

Во однос на реалниот раст на БДП, и во 2018 година бил поставен на ниво н 3,2%, но истиот е оценет како 2,8%. Се предвидува дека буџетскиот дефицит како процент од БДП ќе се намали за 0,2 проценттни поени, додека пак јавниот долг да се зголеми на 54,2 % од БДП.

---

² Фискална стратегија на РМ за 2017 – 2019 и Фискална стратегија на РМ за 2018 – 2020.

ПРЕДЛОГ-БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019

КОНСОЛИДИРАН БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019

Вкупните приходи на Консолидираниот буџет/Буџетот на РМ за 2018 година се планираат на 210.848 милиони денари, додека, пак, расходите се планирани да достигнат до 228.548 милиони денари. Нивото на приходи и расходи навестуваат намалување на буџетскиот дефицит од планираните 2,7% во 2018 на 2,5% во 2019 година.

Графикон 1:

Консолидиран буџет / Буџет на РМ				
	Опис	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
ВКУПНО ПРИХОДИ		193,512	210,848	9%
Даночни приходи и придонеси		170,200	184,201	8%
	Даночни приходи	114,797	121,885	6%
	Придонеси	55,403	62,316	12%
Неданочни приходи		17,201	18,521	8%
Капитални приходи		1,510	2,026	34%
Донации		4,601	6,100	33%
ВКУПНО РАСХОДИ		211,745	228,548	8%
Тековни расходи		187,601	202,361	8%
	Плати и надоместоци	27,126	28,361	5%
	Стоки и услуги	17,558	19,649	12%
	Трансфери до ЕЛС	18,147	19,119	5%
	Субвенции и трансфери	17,292	18,373	6%
	Социјални бенефиции	98,794	107,679	9%
	Каматни плаќања	8,684	9,180	6%

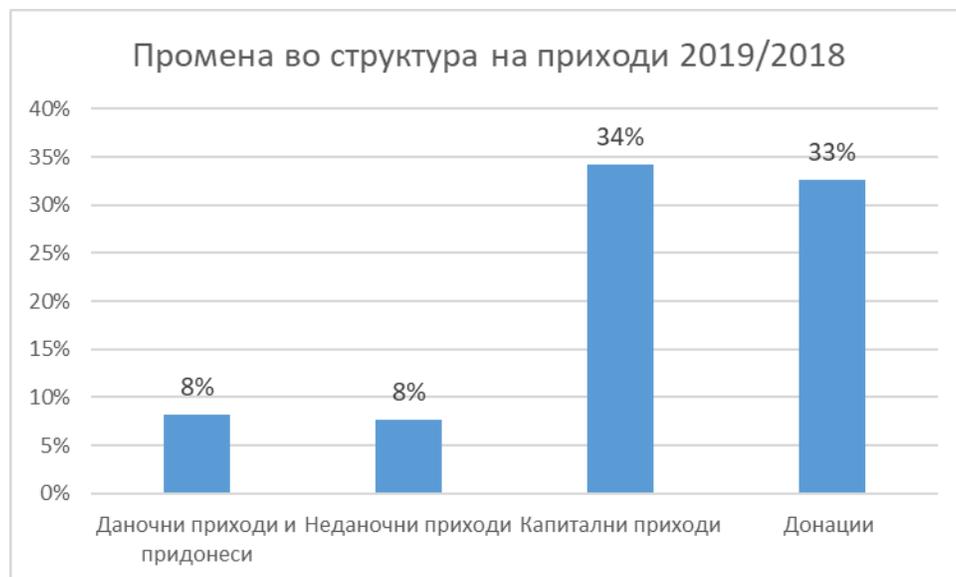
Капитални расходи	24,144	26,187	8%
БУЏЕТСКО САЛДО	-18,233	-17,700	-3%

Проекциите за вкупните приходи во 2019 година се поголеми за 9% во однос на оние од 2018 година, и тоа се должи најмногу на порастот на капиталните приходи (за 34% повеќе во однос на 2018 г.) но и на донациите (за 35% повеќе во споредба со претходната година). Од друга страна, се очекува дека даночните и неданочните приходи ќе бидат поголеми за 8%.

Графикон 2:

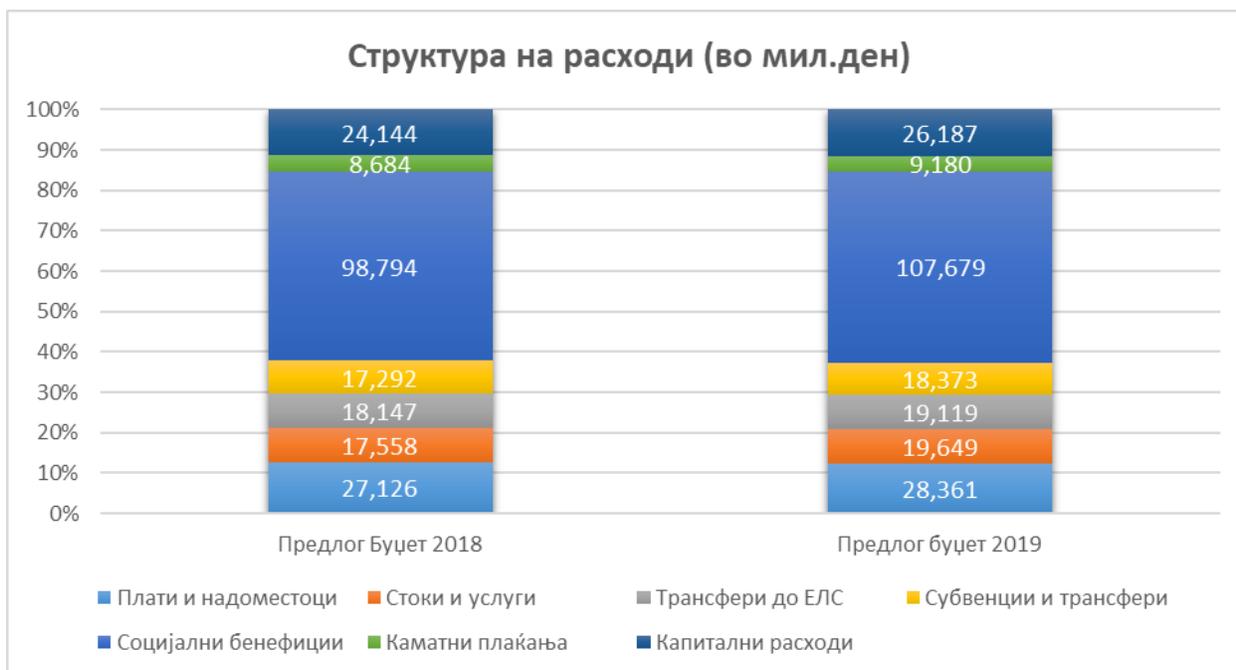

Графикон 3:

Планираните расходи, пак, се проценуваат за бидат поголеми за 8% во однос на планирањата од претходната година. Според презентираниот Предлог-буџет, нема кратење во ниту една од ставките за расходи, иако во споредбата на Министерството за финансии со Буџет 2018 (нејасно кои податоци ги користи, односно дали реализиран буџет, претпоставен реализиран буџет или слично со оглед на тоа што споредбата не се прави на два документи од ист тип –Предлог буџети.), се предвидува намалување од 12,2% во ставката субвенции и трансфери. Во расходните ставки, најголем процент се зголемува ставката Стоки и услуги и тоа за 12%, додека ставката Социјални бенефиции се зголемува за 9%.

Графикон 4:

Она што може да се забележи од прикажаните податоци е дека Владата настојува постепено да го намали буџетскиот дефицит, и тоа на 2,7% од претходната година, односно за 0,2 процентни поени како процент од БДП. Промената на буџетскиот дефицит се очекува да биде -3%, односно намалена за 533 мил. денари. Задолжувањето во странство се очекува да се намали за 27%, споредено со планираниот Буџет за 2018 година. Проектирани се и отплати на долговите, и тие се намалени за 16% на домашниот пазар и за 41% на странскиот пазар. Депозитите што негативно се зголемуваат во 2018 година се однесуваат на средствата што се кумулираат на депозитните сметки во НБРМ.

Буџетски дефицит	ПБ 2018	ПБ 2019	Промена
ФИНАНСИРАЊЕ	18,233	17,700	-3%
Прилив	40,897	34,195	-16%
Домашни извори	17,700	19,004	7%
Странски извори	34,839	25,516	-27%
Депозити ("-" е кумулирање на сметка)	-11,642	-10,325	-11%

Одлив	22,664	16,495	-27%
Отплата на домашно задолжување	12,246	10,320	-16%
Отплата на странско задолжување	10,418	6,175	-41%

БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019

Буџетот може да биде прикажан на неколку начини, односно според различни буџетски класификации³. Класификациите се користат за идентификување на специфичните намени на буџетските средства, за контрола на наменското користење на одобрените средства со буџетот при извршувањето на буџетот и за изготвување на потребните анализи, извештаи и годишната сметка.

Буџетот на РМ се прикажува на следните буџетски класификации:

- **економска класификација** – претставува структура на шифри за класифицирање планирани и реализирани приходи и приливи, одобрени средства со буџетот, права за трошење, преземени обврски и реализирани расходи и одливи. Во суштина, економската класификација ги прикажува сите ставки што го полнат Буџетот и ставките за кои се троши буџетот;
- **функционална класификација** – претставува класификација на функциите на централната власт и општините согласно прифатената меѓународна класификација пропишана од страна на Обединетите Нации;
- **програмска класификација** – претставува структура на шифри за класифицирање на програмите и потпрограмите утврдени со буџетот;
- **организациска класификација** – претставува структура на шифри за класифицирање на буџетските корисници и нивните структурно подредени единици во хиерархиската организациска структура на државата.

Економска класификација

Од големо значење е да се направи разлика помеѓу Буџет на Република Македонија и Централен буџет.

Имено, Законот за буџети ги дава следните дефиниции:

Буџетот на Република Македонија е акт со кој се планираат годишните приходи и другите приливи и одобрени средства, и ги вклучува централниот буџет и буџетите на фондовите.

Централниот буџет е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства, а се однесува на буџетските корисници на централната власт и ги вклучува основниот буџет, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности.

³ Закон за буџетите, Член 13 – Буџетски класификации.

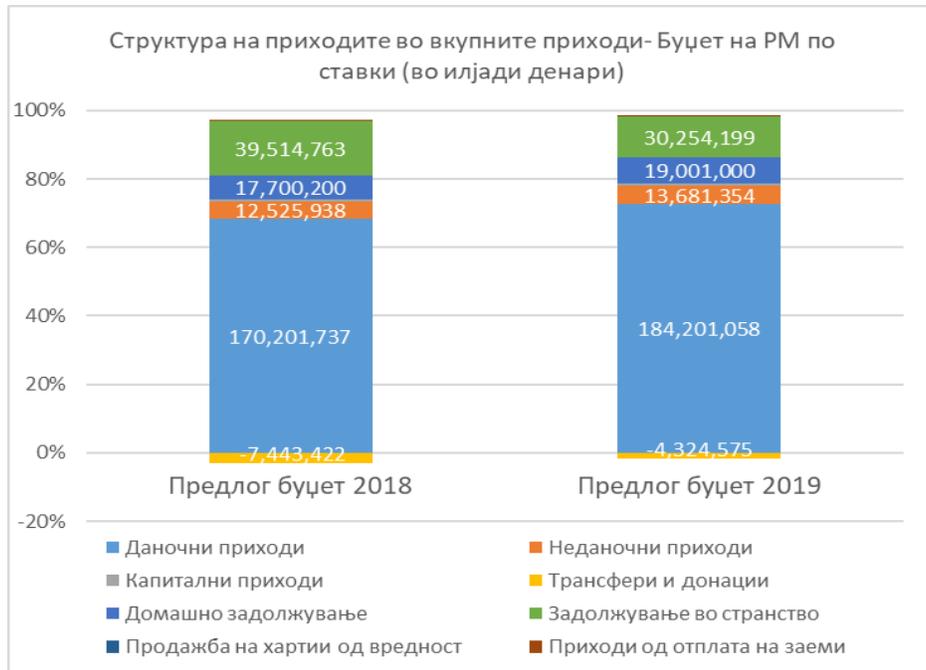
Буџет на РМ по ставки (економска класификација)			
Опис	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
Вкупни приходи	234,408,721	245,041,591	5%
Даночни приходи	170,201,737	184,201,058	8%
Неданочни приходи	12,525,938	13,681,354	9%
Капитални приходи	1,509,505	2,025,555	34%
Трансфери и донации	-7,443,422	-4,324,575	-42%
Домашно задолжување	17,700,200	19,001,000	7%
Задолжување во странство	39,514,763	30,254,199	-23%
Продажба на хартии од вредност	0	3,000	100%
Приходи од отплата на заеми	400,000	200,000	-50%
Вкупни расходи	234,408,721	245,041,591	5%
Плати и надоместоци	27,102,628	28,360,476	5%
Резерви и недефинирани приходи	200,000	200,000	0%
Стоки и услуги	42,365,162	46,347,425	9%
Тековни трансфери до единиците на локалната самоуправа	17,946,720	19,118,848	7%
Каматни плаќања	8,683,770	9,180,350	6%
Субвенции и трансфери	17,217,661	18,419,542	7%
Социјални бенефиции	73,584,200	80,734,000	10%
Капитални расходи	24,644,070	26,185,840	6%
Отплата на главнина	22,664,510	16,495,110	-27%

Приходи во Буџет на РМ по ставки (економска класификација)			
Опис	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%) 2019/2018
Даночни приходи	170,201,737	184,201,058	8%
Данок од доход, од добивка и од капитални добивки	30,238,000	34,539,000	14%
Придонеси за социјално осигурување	55,403,000	62,316,000	12%
Домашни даноци на стоки и услуги	77,782,037	80,072,957	3%
Данок на меѓународна трговија и трансакции (царини и давачки)	5,328,000	5,816,000	9%
Еднократни посебни такси	0	0	0%
Даноци за специфични услуги	0	0	0%
Такси на користење или дозволи за вршење на дејност	1,450,700	1,457,101	0%
Неданочни приходи	12,525,938	13,681,354	9%
Претприемачки приход и приход од имот	264,238	255,030	-3%

Глоби, судски и административни такси	2,092,182	2,092,032	0%
Такси и надоместоци	4,023,056	3,895,144	-3%
Други владини услуги	4,241,454	4,704,619	11%
Други неданочни приходи	1,905,008	2,734,529	44%
Капитални приходи	1,509,505	2,025,555	34%
Продажба на капитални средства	200,000	400,000	100%
Продажба на земјиште и нематеријални вложувања	606,500	921,550	52%
Приходи од дивиденди	703,005	704,005	0%
Трансфери и донации	-7,443,422	-4,324,575	-42%
Трансфери од други нивоа на власт	-11,462,448	-9,913,733	-14%
Донации од странство	4,011,216	5,571,738	39%
Капитални донации	1,160	1,160	0%
Тековни донации	6,650	16,260	145%
Домашно задолжување	17,700,200	19,001,000	7%
Долгорочни обврзници	17,700,200	19,001,000	7%
Задолжување во странство	39,514,763	30,254,199	-23%
Меѓународни развојни агенции	6,147,763	6,501,116	6%
Странски влади	0	322,183	100%
Други задолжувања во странство	32,734,000	23,430,900	-28%
Продажба на хартии од вредност	0	3,000	100%
Продажба од хартии од вредност	0	3,000	100%
Приходи од отплата на заеми	400,000	200,000	-50%
Приходи од наплатени дадени заеми	400,000	200,000	-50%

Буџетот на РМ во 2019 г. се проценува дека ќе биде поголем за 8% во споредба со планираниот буџет во 2018 г. Најголема промена на приходната страна се очекува да настане во ставката Капитални приходи, со зголемување за 34%. Најголемо процентуално намалување во однос на претходната година се очекува да има во ставката Трансфери и донации, и тоа со намалување од 42%, но, исто така, значајни се да се спомнат и намалувањата на планираните приходи од задолжувања во странство (-28%) и приходи од наплатени дадени заеми (-50%).

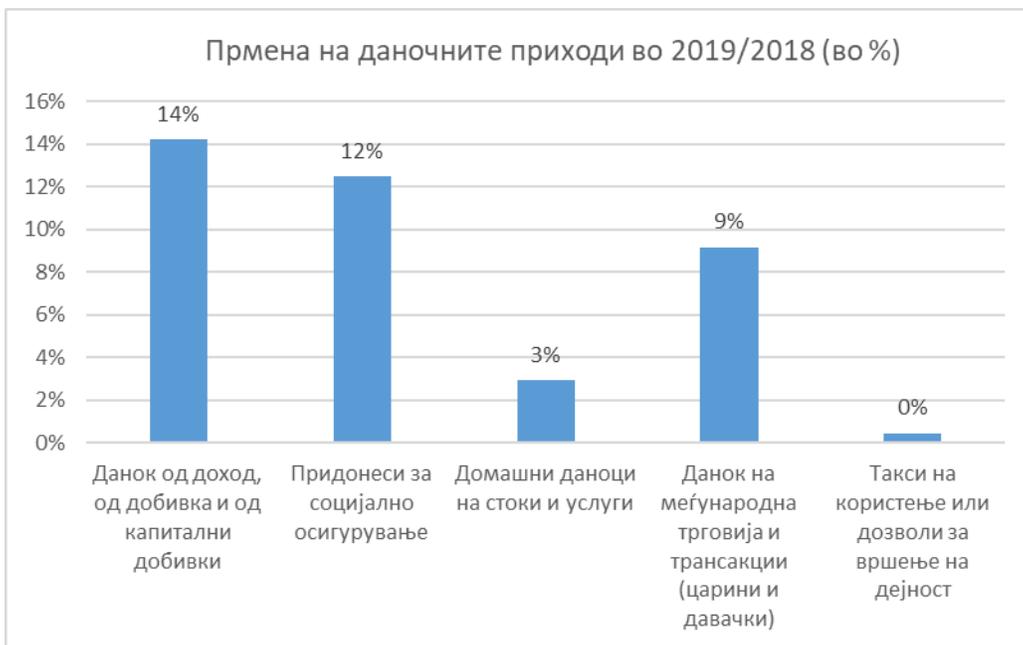
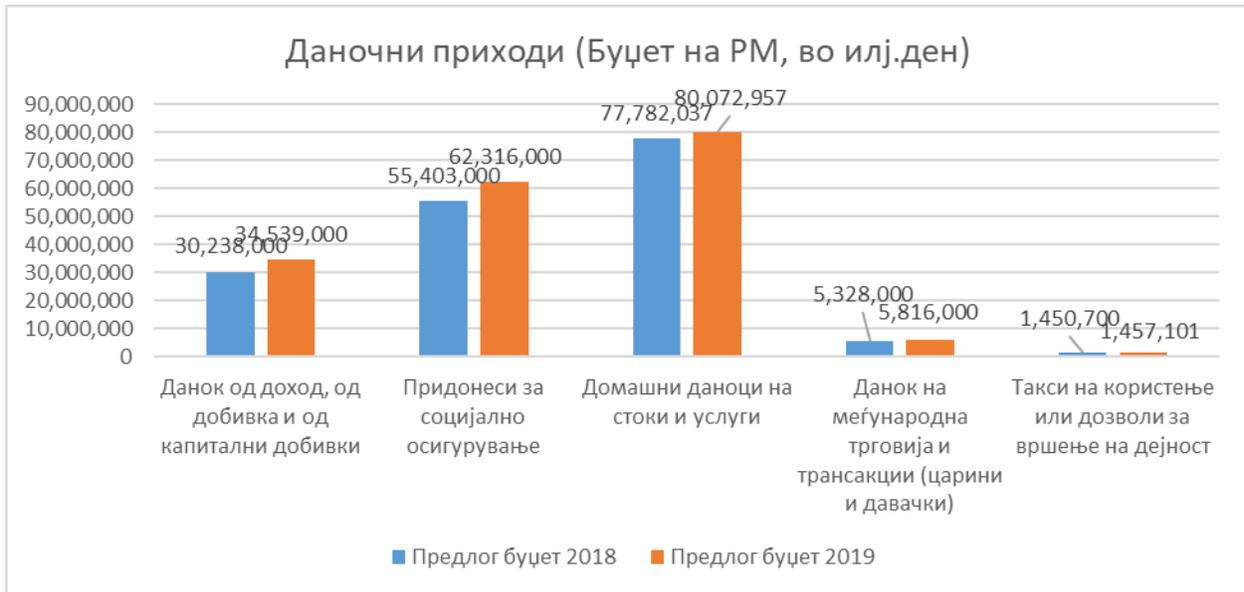
Графикон 5 и 6:

Како што може да се забележи од графиконот погоре, даночните приходи се доминантни во приходната страна на буџетот, и тоа со 75% во 2019 година. По нив, учество од 12% (17% во 2018) заземат приходите од задолжување во странство, па домашното задолжување со 8% во двете години.

Структурата на одделните ставки на приходите и нивните разлики во однос на претходната година се прикажани на следните графикони:

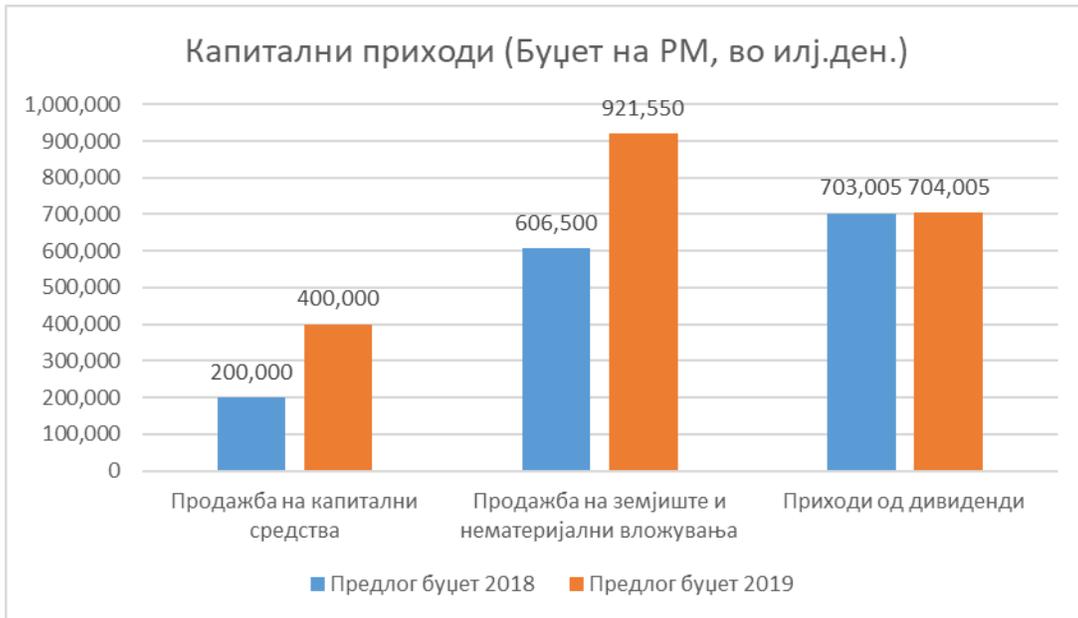
Графикон 7 и 8:

Графикон 9 и 10:

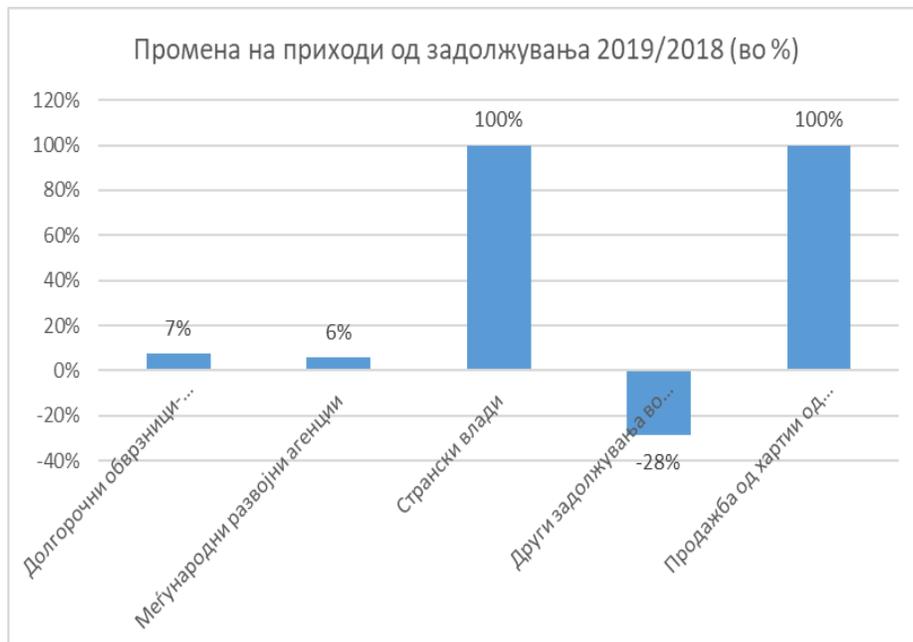
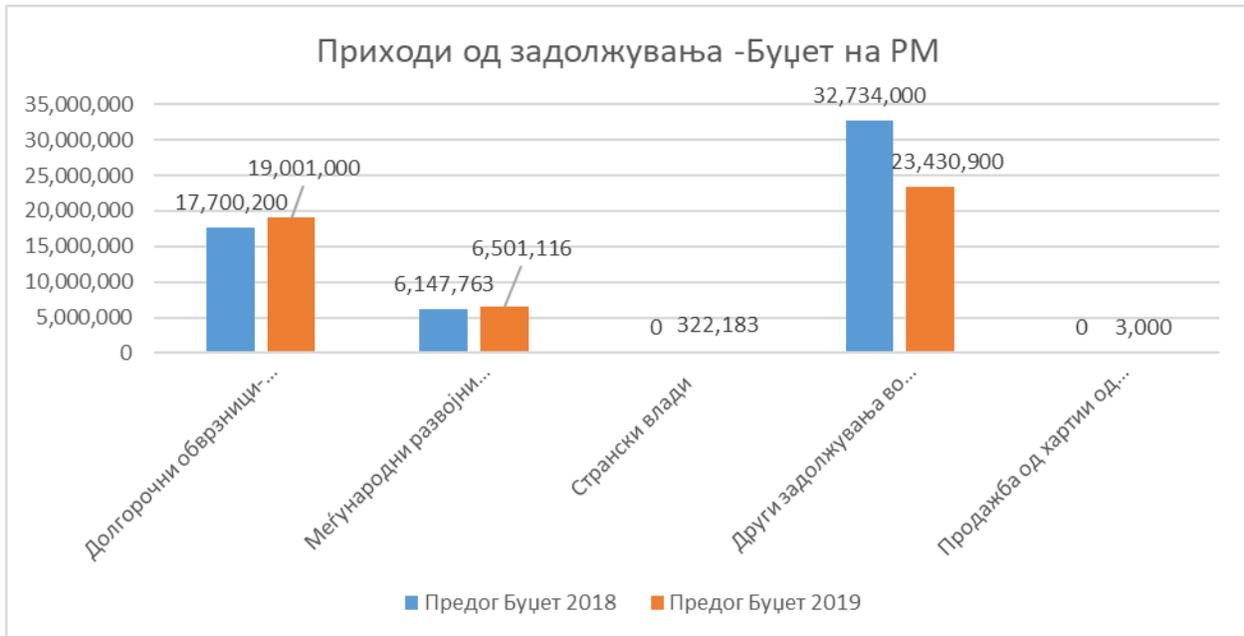
Графикон 11 и 12

Владата на РМ во следната година планира дуплирање на капиталните приходи, кои во претходната година беа сведени на минимум, односно планира 100% зголемување на продажбата на капитални средства и за 50% повеќе да прибере приходи од продажба на земјиште и нематеријални вложувања. Сепак се работи за многу мала вредност на приходи со оглед на тоа што вкупните капитални приходи во вкупните приходи учествуваат со 1%.

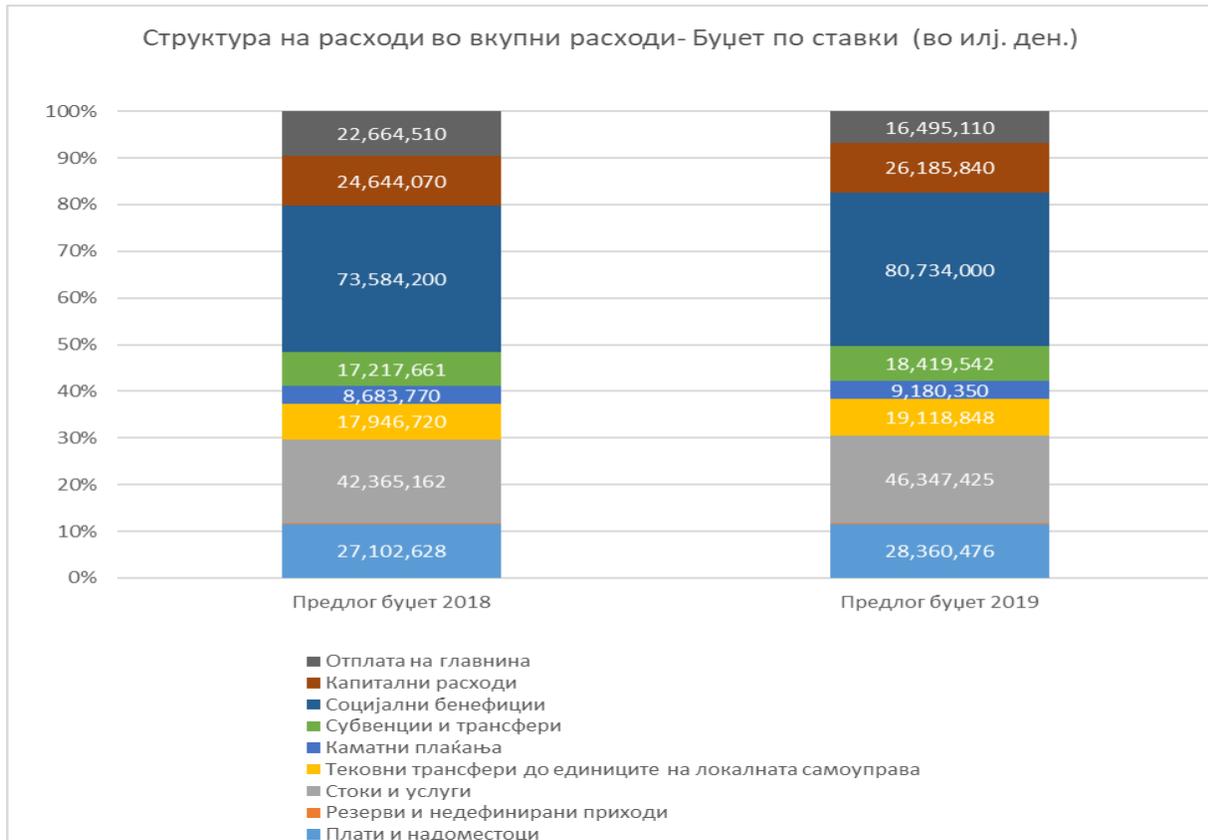
Предлог-буџетот за 2018 година предвидува намалување на задолжување во странство и тоа за 23% во споредба со претходната година, и тоа најмногу се должи на намлувањето на ставката Други задолжувања во странство за 28%. Следнатаа година се предвидува задолжување кај странски влади во износ од 322.183 илјади денари.

Графикон 13 и 14

На расходната страна, пак, најголемо позначително зголемување на планираните расходи има во ставките Социјални бенефиции (за 10%) и Стоки и услуги (за 9%) и нема намалување во останатите ставки, освен во ставката Отплата на главнина и тоа за 27%, која што веројатно се должи на достасана рата за задолжување во странство во минатата година. Следната година, Владата значително ќе ги поддржи единиците на локалната самоуправа со зголемување на тековните трансфери за 7% во однос на минатата година.

Графикон 15 и 16

Како што може да се забележи од графиконот погоре, најголем процент од вкупните расходи отпаѓаат за Социјални бенефиции, а тука спаѓаат плаќањата за надоместоци на Фондот за здравствен осигурување, пензискиот фонд и Агенцијата за вработување.

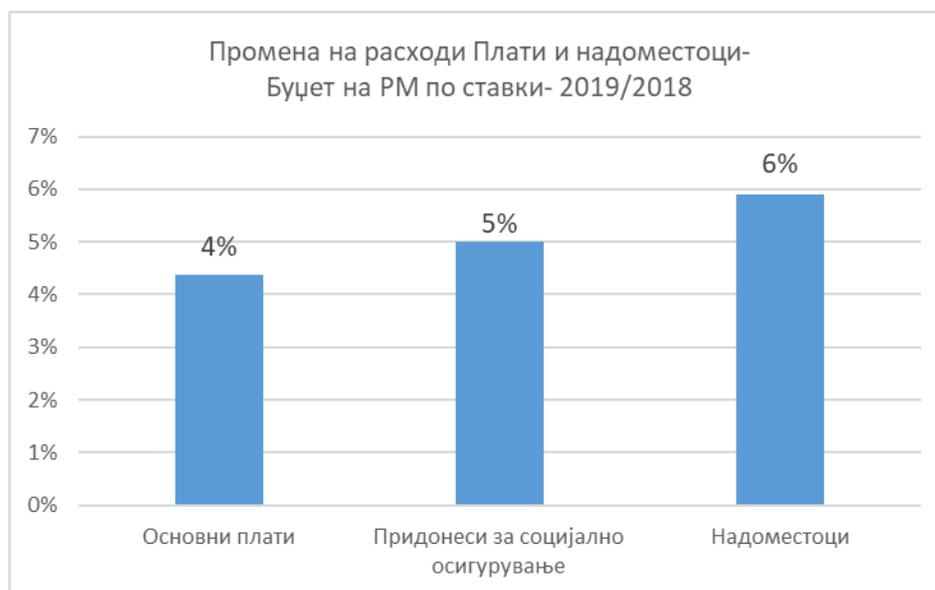
Расход на Буџет на РМ (во илјади денари)			
Опис	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
ВКУПНИ РАСХОДИ	234,408,721	245,041,591	5%
Плати и надоместоци	27,125,688	28,360,476	5%
Основни плати	19,403,233	20,250,437	4%
Придонеси за социјално осигурување	7,676,364	8,061,231	5%
Надоместоци	46,091	48,808	6%
Резерви и недефинирани приходи	200,000	200,000	0%
Постојана резерва (непредвидливи расходи)	100,000	100,000	0%
Тековни резерви (разновидни расходи)	100,000	100,000	0%
Стоки и услуги	42,560,062	46,347,425	9%
Патни и дневни расходи	772,692	808,946	5%
Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт	3,695,893	3,729,053	1%
Материјали и ситен инвентар	3,678,532	4,261,207	16%
Поправки и тековно одржување	1,786,708	1,935,104	8%
Договорни услуги	31,069,861	33,304,277	7%
Други тековни расходи	1,477,448	2,178,708	47%
Привремени вработувања	78,928	130,130	65%
Тековни трансфери до единиците на локалната самоуправа	18,146,720	19,118,848	5%
Дотации од ДДВ	2,207,385	2,297,000	4%
Наменски дотации	313,000	334,755	7%
Блок дотации	15,626,335	16,487,093	6%
Каматни плаќања	8,683,770	9,180,350	6%
Каматни плаќања кон нерезиденти кредитори	5,518,670	6,125,350	11%
Каматни плаќања кон домашни кредитори	3,165,100	3,055,000	-3%
Субвенции и трансфери	17,300,101	18,419,542	6%
Субвенции за јавни претпријатија	1,649,000	1,685,000	2%
Субвенции за приватни претпријатија	150,400	138,818	-8%
Трансфери до невладини организации	455,935	749,489	64%
Разни трансфери	14,891,416	15,690,788	5%
Исплата по извршени исправи	153,350	155,447	1%
Социјални бенефиции	73,584,200	80,734,000	10%
Социјални надоместоци	8,044,700	10,259,000	28%
Плаќања на бенефиции од Фондот за ПИОМ	60,547,000	64,710,000	7%
Плаќања на надоместоци од Агенцијата за вработување	1,942,500	2,495,000	28%
Плаќања на надоместоци од Фондот за здравствено осигурување	3,050,000	3,270,000	7%
Капитални расходи	24,143,670	26,185,840	8%

Купување на опрема и машини	3,372,591	4,421,760	31%
Градежни објекти	752,649	921,181	22%
Други градежни објекти	11,771,185	10,498,489	-11%
Купување на мебел	287,715	206,476	-28%
Стратешки стоки и други резерви	986,400	986,400	0%
Вложувања и нефинансиски средства	1,342,124	1,279,517	-5%
Купување на возила	135,527	230,702	70%
Капитални дотации до ЕЛС	976,437	1,518,613	56%
Капитални субвенции за претпријатија и невладини организации	4,519,042	6,122,702	35%
Отплата на главнина	22,664,510	16,495,110	-27%
Отплата на главнина до нерезидентни кредитори	10,418,510	6,175,610	-41%
Отплата на главнина кон домашни институции	12,246,000	10,319,500	-16%

Структурата на некои поголеми ставки во расходната страна на Буџетот на РМ е илустрирана во графиконите подолу.

Расходната ставка Плати и надоместоци бележи релативно ниски промени. Промените се движат од 4% до 6% во споредба со планирањата од претходната година. Не се очекува некоја од потставките во оваа категорија на трошоци да биде намалена во текот на 2019 година.

Графикон 17

Потставката Договорни услуги е најголема во категоријата на Стоки и услуги и е планирано да се зголеми за 7%. Ставката Стоки и услуги е втора по големина значајна ставка на расходната страна на Буџетот на РМ. Ниту во оваа ставка нема планирано кретење на некои од потставките, а се забележува значително зголемување на потставката Привремени вработувања и тоа за 65%, па така, за привремени вработувања

Владата во 2019 година планира 130.130.000 денари. За споредба, во 2017 година, оваа ставка во Предлог буџетот изнесувала 51.176.000 денари. Друго позначајно зголемување се очекува во потставката Други тековни расходи, и тоа зголемување за 47%.

Графикон 18

Во ставката Субвенции и трансфери, која генерално ќе се зголеми за 6% во 2019 година, најголем дел отпаѓа на потставката Разни трансфери и тоа 15.690.788 илјади која ќе се зголеми за 5%. Исто така, како и минатата година, предвидено е и зголемување на ставката Трансфери до невладини организации, и тоа за 64%. Единствено наамалување на расходите во оваа ставка има во потставката Субвенции за приватни претпријатија и тоа намалување за 8%.

Графикон 19

Во однос на капиталните расходи, иако најголема потставка е Други градежни објекти, оваа ставка е предвидено да биде намалена за 11%, а истата и во предходниот предлог буџет беше намалена. Исто така, ќе се намали и потставката Купување на мебел, за 28%, иако е мала во споредба со другите потставки. Најголемо зголемување е забележано во потставката Купување возила и тоа за 70%, како и потставката Капиталните дотации до ЕЛС (56%), и Капитални субвенции за претпријатија и невладини организации (35%).

Графикон 20

Главните проекти што ги презентираше Владата при презентирањето на Предлог-буџетот се следните:

Патна и железничка инфраструктура – 5,4 милијарди денари

- Реконструкција на железничка инфраструктура од Коридор X
- Интензивирање на изградбата на жел. пруга од Коридор VIII
- Нов проект за изградба и реконструкција на локални патишта
Изградба/Реконструкција на бројни патни секции

Комунална и енергетска инфраструктура – 5,4 милијарди денари

- Национален гасоводен систем
- Водоводи и канализации во многу населени места
- Колекторски системи за пречистителни станици

Земјоделие – 3,1 милијарда денари

- Рурален развој
- Изградба на хидросистеми
- Инвестиции за подобрување на конкурентноста и модернизација на земјоделските стопанства

Инвестиции во ТИРЗ – 631 милиони денари

Образование, детска заштита и спорт – 2,9 милијарди денари

- Детски градинки
- Основни и средни училишта и ученички домови
- Универзитети и студентски домови
- Спортски објекти

Здравство – 1,3 милијарди денари

- Изградба и реконструкција на јавни здравствени установи
- Медицинска опрема

Одбрана – 1,3 милијарди денари

Правосудство – 529 милиони денари

Графикон 21

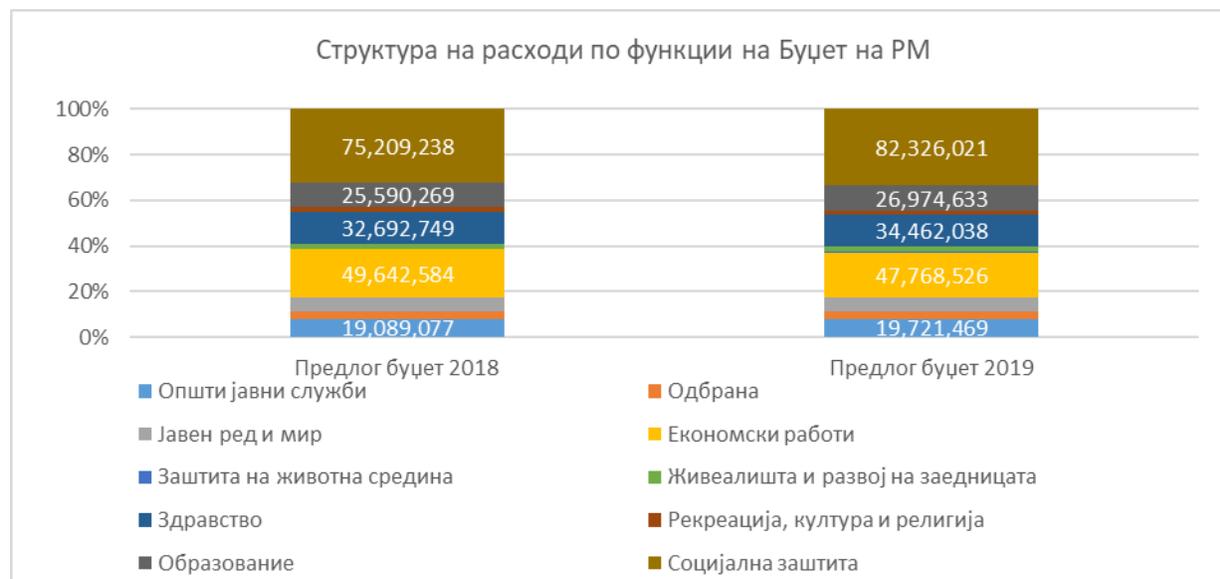
Со Предлог-буџетот за 2019 г., проекциите покажуваат дека отплатата на главнината ќе биде пониска од минатата година за 27%, со оглед на тоа што 2018 била година кога достасувала една од ратите кон надворешни кредитори. Планираните средства и кон нерезидентни кредитори и кон домашни институции се намалуваат и тоа за 41% односно за 16%.

Функционална класификација

Генералните ставки на функциите на Буџетот на РМ за 2018 г. и 2019 г. се прикажани на следната табела:

Буџетски расходи по функции на Буџет на РМ за 2018 и 2019			
Опис	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
Општи јавни служби	19,089,077	19,721,469	3%
Одбрана	6,629,606	7,702,773	16%
Јавен ред и мир	14,569,944	15,679,787	8%
Економски работи	49,642,584	47,768,526	-4%
Заштита на животна средина	941,280	1,144,088	22%
Живеалишта и развој на заедницата	5,555,266	5,225,918	-6%
Здравство	32,692,749	34,462,038	5%
Рекреација, култура и религија	4,488,708	4,036,338	-10%
Образование	25,590,269	26,974,633	5%
Социјална заштита	75,209,238	82,326,021	9%
Вкупни расходи по функции	234,408,721	245,041,591	5%

Графикон 22 и 23

Според презентираниите податоци може да се забележи дека најголемо зголемување на расходите по функции има во ставката Заштита на животната средина, и тоа за 22%, сепак се работи за ставка на која се распределува помалку од 1% од вкупните расходи по функцији.

Функцијата за која се распределуваат најголем дел од расходите е Социјална заштита, и истата во споредба со Предлог буџетот за минатата година се зголемува за 9%. За 16% повеќе од претходниот предлог буџет се издвојуваат и за функцијата Одбрана, додека паксредствата за функцијата Јавен ред и мир се зголемуваат за 8%.

Намалување во планираните расходи има во функциите Економски работи (4%), Живеалишта и развој на заедницата (6%) додека најголемо процентуално кретење на средствата има кај функцијата Рекреација, култура и религија и тоа за 10%.

Според структурата на расходите по функции на Буџет на РМ за 2019 г. во вкупните расходи, најголема ставка е Социјална заштита со 34% учество, а по нив се Економските работи со 19% учество и Здравство со 14%.

Графикон 24

Програмска класификација

Генералните ставки на Владините програми на Буџетот на РМ за 2018 и 2019 г. се прикажани на следната табела:

Владини програми на Буџет на РМ за 2019/2018 (во илјади ден)			
Опис	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
Децентрализација	18,146,720	19,118,848	5%
Мерки за намалување на сиромаштија	1,462,650	1,354,200	-7%
Унапредување на одбраната и безбедноста	935,000	1,478,866	58%
Јакнење на владеењето на правото	30,160	21,300	-29%
Економски развој	4,460,594	7,129,537	60%
Реформа во јавна администрација	590,909	658,152	11%
Интеграција во ЕУ	5,325,205	5,352,521	1%
Информациски и комуникациски технологии	1,336,540	1,304,699	-2%
Регионален развој	328,373	512,474	56%

Унапредување на животната средина	166,510	270,869	63%
Инвестиции во образованието	899,794	1,029,097	14%
Вкупно	33,682,455	38,230,563	14%

Од табелата може да се забележи дека средствата за Владината програма Унапредување на одбраната и безбедноста се зголемуваат за 58%, додека пак средствата за економски развој кои имаат значителен удел во вкупните програми се зголемуваат за 60%. Значајни зголемувања има и во помалите програми ако на пример Регионален развој (56%) и Унапредување на животната средина (63%). Значајно забележливо намалување во владините програми има во Мерките за намалување на сиромаштијата и тоа за 7%, што во апсолутна вредност значи издвојување на средства од 1.354.200 илјади денари.

На следниот графикон се претставени конкретните промени на другите владини програми:

Графикон 25

Најголемо учество имаат расходите за Децентрализација, и тоа со 50%, а следни со значително учество во вкупно планираните расходи за владини програми се Економскиот развој со 19% и интеграцијата во ЕУ со 14%. Вкупните средства што се планирани да ги покријат владините програми се проценети на **38.230.563** илјади денари што се за 14% повеќе во споредба со предходниот предлог буџет.

Графикон 26

Врз основа на податоците што Министерството за финансии ги обезбедува во Предлог-буџетот во делот на **Буџетски програми** и индикаторите што се наведени како број на вработени и оперативни трошоци по вработен, ги сумираме институциите – Буџетските програми што за 2019 година предвидуваат намалување значителен број вработени. Релативната вредност на намалување на вработените ја илустрираме заедно со релативната вредност на промената на оперативните трошоци по вработен.

Во апсолутна вредност, во 2019 година се очекува бројот на вработени во Судската власт да се намали за 113 работници, а тоа е 4% помалку од вкупните вработени во Судската власт од претходната година, додека, пак, се предвидува оперативните трошоци по вработен да се зголемат за 7%. Како што може да се види од графиконот прикажан подолу, иако Управата за извршување на санкции ќе го намали бројот на вработени за 7% (односно за 59 вработени помалку), оперативните трошоци по вработен ќе се зголемат за 16%. Исто така, се очекуваат големи промени и во Државниот завод за статистика со намалување на бројот на вработени за 10% а зголемување на оперативните трошоци по вработен за 38%.

Графикон 27

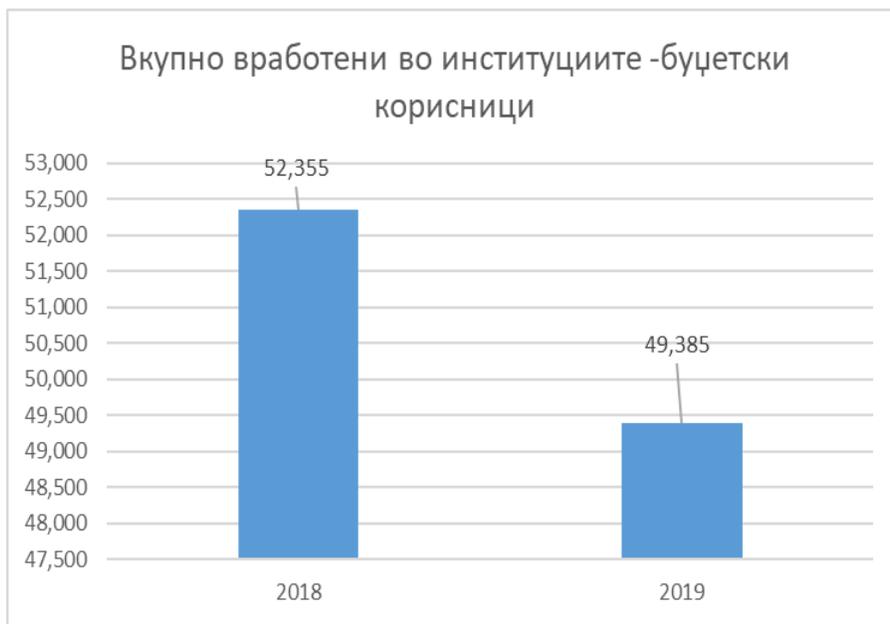
Од друга страна, пак, во апсолутен износ се предвидува најголем број вработувања да има во Министерството за внатрешни работи, и тоа со нови 845 вработени, што е, пак, 7% повеќе од оние во 2018 година, додека, пак, оперативните трошоци по вработен се очекува да се зголемат за 6%. Во Фондот за здравствено осигурување се предвидува дека бројот на вработени ќе се зголеми за 6% повеќе од лани, и за исто толку проценти да се зголемат и оперативните трошоци по вработен. Агенцијата за вработување и Фондот за пензиско и инвалидско осигурување пак, ќе го зголема својот број на вработени, за 8 односно 7%, но ќе го намалат трошокот по вработен за 6 односно 5%.

Графикон 28

Во 2018 година, во Предлог-буџетот е наведено дека во сите институции – буџетски корисници, бројот на вработени ќе изнесува 52.355, додека, пак, во 2019 г. бројот на вработени ќе се намали на 49.385, што претставува намалување за 6%.

Графикон 29

ЦЕНТРАЛЕН БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2019

Организациска класификација

Во 2019 година, Владата ќе обезбедува средства за 93 буџетски корисници (не сметајќи ги фондовите и Агенцијата за вработување). Според Предлог-буџетот, најголемо учество во вкупните расходи за буџетските корисници отпаѓа на Министерството за труд и социјална политика и на Министерството за финансии – функции на државата, и тоа со 25% од вкупните расходи за МТСП и 19% на МФ- функции на државата.

Графикон 30

Притоа, најголемо зголемување на буџетот од најголемите 10 буџетски корисници има кај расходите за Влада на РМ, и тоа со 67% во споредба со претходната година, потоа кај Министерството одбрана со 28% и кај Министерството за транспорт и врски со 23%, додека пак најголемо кратење на средствата има во Дејностите од областа на културата и тоа за 23%.

Графикон 31

Доминантни расходи на централен буџет по буџетски корисници (во илјади денари)			
БУЏЕТСКИ КОРИСНИК	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	2,345,411	3,914,665	67%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА	6,500,000	8,310,755	28%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ	10,241,000	10,900,300	6%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ - ФУНКЦИИ НА ДРЖАВАТА	39,033,254	33,486,675	-14%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ	5,901,729	7,269,985	23%
АГЕНЦИЈА ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ	8,635,600	8,674,900	0%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА	43,582,337	44,610,701	2%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА	25,002,838	26,096,948	4%
ФИНАНСИРАЊЕ НА ДЕЈНОСТИТЕ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА	4,318,511	3,315,904	-23%
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	6,574,765	6,478,053	-1%

Буџетските корисници што имаат најмали буџети во 2019 година се Бирото за застапување на РМ пред Европскиот суд за човекови права, Инспекторатот за употреба на јазиците Комисијата за заштита од дискриминација, Државниот инспекторат за локална самоуправа Советот за унапредување и надзор на ревизијата, и за дел од нив како на пример Државниот девизен инспекторат, се предвидува буџетот да биде зголемен дури и за 40% во однос на претходната година.

Најмали расходи на Централен буџет по буџетски корисници (во илјади денари)			
БУЏЕТСКИ КОРИСНИК	Предлог буџет 2018	Предлог буџет 2019	Промена (%)
РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ДОМУВАЊЕ	10,437	10,537	1%
СОВЕТ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ И НАДЗОР НА РЕВИЗИЈАТА	8,496	8,356	-2%
АГЕНЦИЈА ЗА ПРИМЕНА НА ЈАЗИКОТ	8,350	8,425	1%
БИРО ЗА ЗАСТАПУВАЊЕ НА РМ ПРЕД ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА	5,195	5,241	1%
ИНСПЕКТОРАТ ЗА УПОТРЕБА НА ЈАЗИЦИТЕ	7,360	7,423	1%
ДРЖАВЕН ДЕВИЗЕН ИНСПЕКТОРАТ	6,270	8,751	40%
ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	5,210	7,053	35%

ТРАНСФЕРИ ДО ОПШТИНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Буџетот на општините претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства, и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирани активности.

Приходите на буџетот на локалната самоуправа се обезбедуваат од сопствени извори, дотации на средства од Буџетот на Република Македонија и од буџетите на фондовите, донации примени од земјата и од странство (во стока и пари) и по основа на земање заеми од Буџетот на Републиката, како и од странство со претходна согласност на Владата на Република Македонија. Трошоците, пак, на буџетите на единиците на локалната самоуправа ги сочинуваат тековни трошоци (плати, наемнини и надоместоци, трошоци за набавка на стоки и услуги, тековни трансфери и каматни плаќања); капитални трошоци (купување капитални средства и капитални трансфери) и отплата на главнина за земено заеми.

Од средствата што се добиваат од Буџетот на Република Македонија, во 2019 година наменските дотации за основно образование остануваат исти, додека, пак, ќе се зголемат расходите за блок дотациите за делегирани надлежности по општините, и тоа за 5%. Најголемо зголемување има кај блок дотациите за социјална заштита, и тоа во делот за детска заштита, за 10% повеќе во споредба со 2017 година.

Преглед на наменски и блок дотации за делегирани надлежности по општини									
Година	Наменски дотации за основно образование	Блок дотации за образование		Блок дотации за дејности од областа на културата	Блок дотации за социјална заштита		Наменски дотации за пожарникари	ВКУПНО НАМЕНСКА ДОТАЦИЈА	ВКУПНО БЛОК ДОТАЦИЈА
		Основно образование	Средно образование		Детска заштита	Домови за стари лица			
2018	3,000,000	9,290,000,000	4,331,557,000	246,684,000	1,511,964,000	46,130,000	310,000,000	313,000,000	15,426,335,000
2019	3,000,000	9,830,000,000	4,562,663,000	252,195,000	1,787,235,000	55,000,000	331,755,000	334,755,000	16,487,093,000
Промена во 2019	0	540,000,000	231,106,000	5,511,000	275,271,000	8,870,000	21,755,000	21,755,000	1,060,758,000

Графикон 32

ИЗВОРИ

- Граѓански Буџет за 2018 и 2019 г. – Министерство за финансии
- Закон за Буџетите (Службен весник на Република Македонија бр. 64/05, 04/08, 103/08, 4/08, 103/08, 156/09, 95/10 156/09, 95/10, 180/11и 171/12).
- Предлог-буџет на Република Македонија за 2018 г.
- Предлог-буџет на Република Македонија за 2019 г.